

Hollstein Barbara

Lingua Hungarica Lehrerverein Frankfurt e.V.

Frankfurt, 2012. április 21.

Tanácsok a kétnyelvű gyerekneveléshez:

- **Bízzon abban, hogy gyermeke meg tud egyszerre két nyelvet is tanulni!**
Nem fogja túlterhelni vele gyermekét!
Teljesen normális jelenség kisgyermekéknél, hogy gyakran keverik a két nyelvet, valamint az is köztudott, hogy az egyik nyelv erősebb, mint a másik, de a gyengébb és az erősebb nyelv könnyen helyet is cserélhetnek egymással attól függően, hogy milyen nyelvi környezetnek, személyes motivációnak, nyelvi szükségletnek stb. van kitéve az adott nyelvhasználó.
Tekintsék a kétnyelvű gyermekek pillanatnyi nyelvi állapotát a nyelvi fejlődési folyamat egészének részeként, amelynek mi csak a pillanatfelvételeit látjuk, a fejlődési folyamat egy szeletét!
A pillanatnyi nyelvkeverés nem kell, hogy eltántorítsa Önöket a kétnyelvű neveléstől, mert ez csak kortól függő, átmeneti jelenség.
- **A szülők beszéljenek** gyermekükkel azon a nyelven, amelyen a legjobban és legtermészetesebben tudják kifejezni magukat, tehát **az anyanyelvükön!**
- **Döntsék el** már a gyermek születésekor (még jobb: születése előtt), hogy a kétnyelvű gyermekneveléshez **melyik módszert választják!**
Fontos az is, hogy már a kezdetektől fogva **egyértelmű nyelvi szabályok** alakuljanak ki a családon belül és ahhoz **maradjanak is hűek** az idők folyamán!
Leginkább bevált módszerek:
 - Egy személy – egy nyelv elve: binacionális házasságok esetében anya „A” nyelvet beszél a gyermekkel, apa pedig a „B” nyelvet
 - Egy nyelvet beszélő szülők idegennyelvi környezetben:
Családnyelv - környezet nyelve: Mindkét szülő az „A” nyelvet beszél a gyerekkel, a környezet nyelve viszont a „B” nyelv.
- Fogalmazzák meg magukban, hogy **milyen elvárásaik vannak** gyermekük kétnyelvű nevelésével kapcsolatban: mindkét nyelvet egyformán jól művelje szóban és írásban egyaránt vagy pedig megelégszenek azzal, ha elboldogul a hétköznapi életben.
Fontos tisztában lenni azzal is, hogy a kitűzött céloknak az eléréséhez **mit kell tenniük** (milyen áldozatokat kell hozniuk) ahhoz, hogy törekvésüket siker koronázza.
- **A kétnyelvűség egy életforma.** Ne higgye azt, hogy gyermeke magától és játszva megtanul majd magyarul idegennyelvi környezetben! Ez **mindennapi munkát és tudatos nyelvi magatartást igényel**, így nagy felelősséget és sok többletmunkát róva a kisebbségi nyelvet beszélő szülőre (apára vagy anyára).

Ne feledje, hogy a kétnyelvű nevelés nagyban függ az Ön kitartásától, céltudatosságától, elhivatottságától, következetességétől!

- Fontos felismerni, hogy a kétnyelvű nevelés sikere nagyban függ a szülőktől, attól, hogy Önnek mennyire fontos anyanyelve és annak átörökítése idegennyelvi környezetben! (A gyerekek ugyanis mindent megéreznek, a bizonytalanságot pedig különösen.)
Művelje Ön is anyanyelvét és a környezet nyelvét is! Legyen Ön számára is fontos a pontos és helyes nyelvhasználat, hiszen az Ön nyelvi magatartása példát ad gyermekének!
- A gyermekek kétnyelvű fejlődését nagyban befolyásolja a domináns nyelvi környezet is. Ne hagyja magát környezete és esetleges előítéletek által befolyásolni, elbizonytalanítani!
Törekedjen arra, hogy a **környezet pozitívan álljon hozzá az Önök kétnyelvűségéhez**, értékelje azt, hogy gyermekük két nyelven tud.
Legfontosabb a családban a partner hozzáállása. Fontos az, hogy **partnere támogassa** a családban használt kisebbségi nyelvet és ő is tartsa fontosnak a kétnyelvű nevelést, legyenek ebben egymás támaszai. Nagyon pozitívan hat a gyerekek nyelvtanulására, ha látják azt, hogy a szülők egyetértenek és támogatják egymást a kétnyelvű nevelésben.
Beszéljen a nagyszülőkkel, a barátokkal arról, hogy mennyire fontos Önöknek a kétnyelvű nevelés, nyerje meg őket az ügynek!
A pozitív hozzáállás a kétnyelvűséghez legyen fontos szempont az óvoda- és iskolaválasztásnál, a barátságok kialakításakor is!
- Ügyeljen arra, hogy **a gyermek mindkét nyelvet azonos intenzitással használhassa, fejleszthesse!**
A gyerekeknek jót tesz és nagyon fontos, hogy a szüleiken kívül másokkal is kapcsolatban legyenek, akik ezt a nyelvet beszélik. Ezáltal válik számukra a nyelv használhatóvá, még fontosabbá.
Keresse Németországban is a magyar nyelvű baba-mama csoportokat, óvodás és iskolás foglalkozásokat! Ezáltal tudunk magunk körül egy olyan kis szigetet teremteni, amely megvédhet minket a környezeti nyelv túlzott dominanciájától és lehetővé válhat a kiegyensúlyozott kétnyelvűség feltételeinek a megteremtése.
- Előfordulhat, hogy a gyakorlatban nem minden úgy működik, ahogyan Ön képzelte. Forduljon segítségért olyan kétnyelvű családokhoz, akiktől tényleges segítséget kaphat!

Nagyon sokszor az orvosok és a tanárok sem eléggé felkészültek ebben a témában, ezért többet segíthet a hasonló gondokkal küszködők tanácsa, mint az úgynevezett „szakembereké.”

Nagyon sok jó könyv is megjelent már a kétnyelvű gyermeknevelésről, amelyet az ajánlott irodalom címszó alatt gyűjtöttünk össze.

➤ Melyek a leggyakoribb problémák?

- „Nem mindig vagyunk következetesek a nyelvhasználatban.”

Analizáljuk, hogy miért nem, és próbáljuk mindig magunkat is kritikusan vizsgálni, hiszen mi vagyunk gyermekeink példaképei! Ha mi nem tartjuk magunkat a nyelvi játékszabályokhoz, akkor ők sem fogják azt tenni.

- „Mi magyarul szólunk, de gyermekünk németül válaszol.”

Ne ijedjen meg, ez természetes jelenség kétnyelvű gyermekeknél!

Mi kérdezzünk és válaszoljunk továbbra is az anyanyelvünkön, legyünk kitartóak, mert megszerez a jutalma!

- Nagyon fontos az, hogy **jó érzelmi kapcsolatban** legyen gyermekével. Magyarázza el neki, hogy Önnek mennyire fontos az anyanyelve és milyen fontos az, hogy ezen a nyelven beszélgessenek egymással, hiszen minden beszélő az anyanyelvén tudja legjobban kifejezni érzelmeit, gondolatait.

➤ **A nyelvtanulásban nagyon fontos a személyes (érzelmi) motiváció.**

Ragadja meg az alkalmat, ha csak teheti, akkor utazzon el az anyanyelvi országba, hogy gyermeke érezze nyelvtudásának hasznosságát!

Tartsák a kapcsolatot a családdal, unokatestvérekkel, a rokonsággal!

Ha lehetőségük van rá, akkor szerezzenek a gyerekek ott is barátokat, látogassák meg az óvodát, iskolát, a nagyobbak szerezhetnek levélbarátokat és táborozhatnak is nyaranta Magyarországon!

Ezáltal egy olyan érzelmi kapcsolat alakul ki az adott nyelvvel és országgal, amely a nyelvtanuláshoz elengedhetetlen motivációt, lökést ad.

- A nyelvi nevelés szempontjából elengedhetetlenül fontos, hogy **beszéljünk sokat gyerekeinkkel**, olvassunk fel sokat, ha filmet nézünk, akkor azt tegyük együtt és utána beszéljünk róla. Vigyük el őket bábszínházba, színházba, koncertekre, felolvasó estekre, menjünk könyvtárba, könyvesboltba. Különböző alkalmakra lehetőség szerint ajándékozzunk gyermekeinknek magyar nyelvű könyveket, hangkazettákat, CD-ket és DVD-ket. Gyermekirodalmunk, népmeséink és népdalaink nagyon jó alapot biztosíthatnak az anyanyelvi neveléshez és a szókincsfejlesztéshez.

Járjanak Önök is sikerrel!

Ajánlott szakirodalom a kétnyelvű gyerekneveléshez:

- Bartha Csilla: A kétnyelvűség alapkérdései
Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó (2005)
- Navracsics Judit: A kétnyelvű gyermek
Pannon Egyetemi Kiadó 2004
- Bernd Kielhöfer-Sylvie Jonekeit: Zweisprachige Kindererziehung
Stauffenburg Verlag (1993)
- Pamela Fitzpatrick: Wie wird mein Kind Zweisprachig?
Ein Wegweiser für Eltern
Books on Demand GmbH, Norderstedt
- Elke Montanari: Mit zwei Sprachen groß werden
Kösel- Verlag, 2002
- Anja Leist-Villis: Elternratgeber Zweisprachigkeit
Stauffenburg Verlag, 2008
- Rosemarie Tracy: Wie Kinder sprechen lernen, 2007